

Quin estat i per fer què?

De segur que hi ha gent que pensa que aquesta mena de preguntes ara no toquen. Però per mi són importants. Ho són per moltes raons. Ho són per afegir gruix a la reivindicació de poder decidir. Ho són per entendre que no n'hi ha prou estant d'acord a voler ser. Cal també saber com volem ser. No crec, a més a més, que anar avançant ara en aquest debat sigui distorsionador o que pugui generar conflictes incòmodes. Imaginar que entre els que sortien a la fotografia de dijous passat al Palau de la Generalitat no hi havia dissonàncies és absurd i, en canvi, allà estaven palplantats. Cadascú amb un posat diferent, uns més somrients que els altres, uns vestits d'una manera i els altres de l'altra. Però hi eren. Hi havia un mínim comú denominador. ¿N'hi pot haver d'altres?

Tenim una experiència propera que ens dóna pistes per no cometre els mateixos errors. Quan es va constituir la Generalitat, primer provisional i després ja plenament formalitzada, a finals dels 70 i primers dels 80, la falta de reflexió sobre quina administració pública volíem i com volíem que funcionés ens va portar a assimilar i copiar fil per randa el model d'administració de l'Estat. Un model de fortes arrels napoleòniques i que tenia els orígens en la reforma administrativa impulsada per López Rodó a finals dels anys 50 i a primers dels 60, en plena reforma tecnocràtico-opusdeista del franquisme. La Transició i el nou ordenament polític de la democràcia espanyola no van afectar aquell model, que de fet és bàsicament el mateix que ara va sobrevivint. Doncs bé, a Catalunya s'haurien pogut fer les coses de manera diferent, i no es va fer. I ara tenim l'ad-

JOAN SUBIRATS

PROF. DE CIÈNCIA POLÍTICA, IGOP-UAB

ministració que tenim, amb les seves (poques) virtuts i els seus (molts) defectes.

Ara volem fer un nou Estat (amb majúscula). I tenim un bon grapat d'exemples que ens poden servir d'inspiració. Alguns de propers ens poden servir de model per no fer el mateix, i d'altres, per acostar-nos a la flexibilitat amb què saben mantenir els equilibris entre principi de legalitat, respecte al procediment, i capacitat i eficàcia a l'hora d'actuar. Altres de més llunyans, com el de Nova Zelanda (<http://www.dpmc.govt.nz>), sorprenen per la combinació de més d'una vintena de ministres dirigint una cinquantena de ministeris amb moltes interseccions de tasques i responsabilitats. Aplicant una lògica més d'agències per temes que d'encarcament ministerial, i aparentment amb bons resultats. Volem un estat, d'acord, però com el volem? ¿Volem que actuï amb "eficàcia indiferent", que és el que la tradició weberiana i burocràtica entén com l'element central de l'aplicació no dis-

crecional de la normativa? ¿O volem que relacioni qualitat en el servei amb personalització? ¿Seguirem confonent igualtat amb homogeneïtat?

Més enllà d'aquestes qüestions més organitzatives i operatives, i anant al tema de fons, per a què el volem, aquest estat? A mi m'agradaria que aquest nou horitzó de vida que representa la reivindicació del dret a decidir ens pugui portar a escenaris més justos i solidaris dels que tenim ara. Per tant, aspiro a un estat que treballi i defensï allò que ens és comú, que és la voluntat de viure en pau, assegurant per a tots la subsistència, la salut, la feina, l'educació, el respecte al que ens rodeja. Defensant aquests drets i principis. Per tant, un estat entès com a ordre comú, com a expressió de la comunitat, com a servidor d'aquest voler viure plegats. Tot això sona bé. Pot semblar ingenu i utòpic. Ho accepto. Però, si no mirem d'acostar-nos a allò que ens preocupa, a allò que volem resoldre amb aquest gran canvi que tanta gent desitja, no crec que aconseguim avançar amb prou energia. I segurament relacionar canvi polític i institucional amb canvi en perspectives i valors ens permetria aconseguir més aliats fora de Catalunya que si ens limitem a dir que volem el nostre estat. La potència dels valors, dels objectius compartits, pot servir per anar més enllà del que és important però no suficient: aconseguir aliats entre els estats que segueixen el procés. Necessitem ampliar les complicitats amb una diplomàcia civil i social. Que hi hagi gent a Espanya, a la Unió Europea, al món que vegi amb simpatia i que avaluï la mobilització d'una comunitat per aconseguir canviar les coses. Per aconseguir una societat més justa, més solidària.

Per a què el volem, aquest Estat? M'agradaria que el dret a decidir ens pugui portar a escenaris més justos i solidaris